Cena 2 zł.

DZIENNIK ZIEMI SĄDECKIEJ

W najbliższym czasie prowadzić będziemy dział ogłoszeń

Rocznik I. | Nr 10

Nowy Sącz, środa 21 lutego 1945

Wszystkie prace autorskie zaopatrzone muszą być pełnym nazwiskiem. Prace należy skierowywać do Wydziaiu Propagandy i Informacji, Nowy Sącz, ul. Jagiellońska 26

Nad gruzami zamku sądeckiego

Duma naszego grodu, nasz zamek nie istnieje!

Jedynie zwały gruzów, potężnych złomów i bloków kamiennych piętrzą się na miejscu, gdzie niedawno wznosiła się starożytna budowla, licząca sobie około 600 lat życia.

A z pośród tych ruin sterczy w górę dumnie reszta „baszty kowalskiej" zakończona na szczycie urną, jakby z zagrobu duch zamku przemówił do potomnych wielkim głosem: „Spełniłem swój obowiązek do końca.

W czasach świetności byłem kolebką wielkich idei i wielkich ludzi. W czasach niewoli przechowałem pragnienie wolności. Teraz oddałem swe życie dla ocalenia życia miasta i jego mieszkańców. Niech na moich gruzach zakwitnie nowe, wolne życie! Czuwajcie!"

Należy się za tym naszemu zamkowi wspomnienie historyczne, bo zasłużył sobie na to rolą, jaką odegrał w dziejach miasta i Rzeczypospolitej.

W r. 1350 zbudowany jako siedziba kasztelana w stylu gotyckim z potężnych bloków kamiennych, z wielu basztami, sprawiał imponujące wrażenie, stanowił też silną twierdzę obronną grodu sądeckiego. W murach swych gościł on wielu polskich królów i zagranicznych panujących. W roku 1370 bawił tu węgierski król Ludwik Anjou w drodze na koronację w Krakowie na króla polskiego. W latach 1394, 1419 i 1424 spotkali się na tym zamku cesarz niemiecki Zygmunt z królem Władysławem Jagiełłą. W pierwszym spotkaniu brała udział także królowa Jadwiga. W r. 1410 na wiosnę odbywa się na zamku sądeckim doniosła narada pod przewodnictwem króla Władysława Jagiełły z udziałem W. Księcia Witolda, kardynała Zbigniewa Oleśnickiego, wodzów rycerstwa polskiego, Zawiszy Czarnego (z Rożnowa), Zyndrama z Maszkowic i przedstawicieli rycerstwa czeskiego.

Na tej naradzie zapada decyzja wojny z Zakonem krzyżowym, tu powstaje idea Grunwaldu!

W r. 1424 przybywa do zamku król duński Erik, goszczony przez Jagiełłę. W r. 1440 zatrzymuje się w zamku król Władysław Warneńczyk w czasie swej wyprawy na Turków. Wielokrotnie bawi na zamku król Kazimierz Jagiellończyk, którego synowie tu wychowywali się i kształcili pod kierunkiem sławnego historyka ks. Długosza i humanisty Filipa Kallimacha.

W r. 1440 ks. kardynał Oleśnicki podejmował na zamku Metropolitę Kijowskiego Izydora, wracającego z synodu we Florencji, a to dla uczczenia dokonanego tam dzieła zjednoczenia części kościoła greckiego z kościołem rzymskim. W r. 1494 zatrzymał się na zamku król Jan Olbracht w swej podróży na Węgry do swego brata Władysława, króla węgierskiego,

W r. 1522 spaliło się miasto i zamek sądecki. Odbudowany — pali się ponownie w r. 1611 lecz zostaje wielkim kosztem odbudowany w stylu renesansowym przez

starostę grodzkiego Stanisława Lubomirskiego i jego syna Sebastiana.

Od wieku 17-go zaczyna się upadek miasta i zamku sądeckiego. Jeszcze raz pożar niszczy zamek w r. 1768. W r. 1840 zostaje on odbudowany i zamieniony przez Austriaków na magazyn wojskowy. W r. 1846 w czasie słynnej „rabacji" służył przejściowo na więzienie patriotów polskich. W ostatnich latach przed wojną urządzano w zamku muzeum regionalne ziemi sądeckiej, odbyły się w nim również uroczystości „Święta Gór" na parę lat przed wojną.

Oto w krótkim streszczeniu historia zamku sądeckiego. Jakże ciekawa i brzemienna w treść historyczną i polityczną naszego narodu i miasta.

Dziś z zamku pozostały ruiny i świeże wspomnienie.

Oddajmy mu hołd a na jego miejscu zbudujmy z szacownych szczątków jego murów obelisk potężny z wyrytymi datami ważnych wypadków. które w nim się wydarzyły. A obok na dziedzińcu zamkowym niech powstanie nowa budowla — muzeum regionalne ziemi sądeckiej, obejmująca jej bogactwa kulturalne, sztuki ludowej, projekty jej rozbudowy.

Niech na gruzach przeszłości zakwitnie nowe życie, zasilane sokami przeszłości, tak bogatej w dzieła i potężne czyny naszych praojców.

Niech moc zaklęta w mury zamczyska przeniknie w nasze serca i dusze a wolę naszą napnie ku tworzeniu nowych, wielkich dzieł dla dobra ludzkości i narodu. *Ka-Da.*

DEKRET
Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego
z dnia 6 września 1944
o przeprowadzeniu reformy rolnej

ç. d. 2

Art. 2.

1. Na cele reformy rolnej przeznaczone będą nieruchomości ziemskie:

a) stanowiące własność Skarbu Państwa z jakiegokolwiek tytułu.

b) będące własnością obywateli Rzeszy niemieckiej — nie Polaków i nie obywateli polskich narodowości niemieckiej,

c) będące własnością osób, skazanych prawomocnie za zdradę stanu, dezercję lub uchylanie się od służby wojskowej, za pomoc udzielaną okupantom ze szkodą dla Państwa lub miejscowej ludności, względnie za inne przestępstwa, przewidziane w dekrecie PKWN z dnia 31 siernia 1944 r. (Dz. U. R. P. nr 4. poz. 16), oraz dekrecie z dnia 30-go października 1944 r. o ochronie Państwa (Dz. U. R. P. nr 10, poz. 50).

d) skonfiskowane z jakichkolwiek innych prawnych przyczyn.

e) stanowiące własność albo współwłasność osoby fizycznej lub prawnej, jeżeli ich rozmiar łączny przekracza bądź 100 ha powierzchni ogólne, bądz 50 ha użytków rolnych, a na terenie województw: poznańskiego, pomorskiego i śląskiego, jeśli ich rozmiar łączny przekracza 100 ha powierzhni ogólnej, niezależnie od wielkości użytków rolnych tej powierzchni.

O położeniu prawnym nieruchomości ziemskich należących do kościoła katolickiego lub gmin wyznaniowych innych wyznań orzeknie Sejm Ustawodawczy.

Wszystkie nieruchomości ziemskie wymienione w punktach b, c, d i e — części pierwszej niniejszego artykułu przechodzą bezzwłocznie bez żadnego wynagrodzenia w całości na własność Skarbu Państwa z przeznaczeniem na cele wskazane w art. I, część druga.

2. Nieważne są wszystkie prawne lub fizyczne działy nieruchomości ziemskich, wymienionych w art. 2-im. ust. pierwszym, pkt. c. dokonane po dniu 1 września 1939 r.

Art. 3.

1. Dla zrealizowania przebudowy ustroju rolnego tworzy się państwowy Fundusz Ziemi, którym zarządza minister rolnictwa i reform rolnych.

2) Państwowy Fundusz Ziemi tworzą:

a) aktywa dotychczasowego Funduszu Obrotowego reformy rolnej, powołanego ustawą z dnia 9 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. nr 40, poz. 364 z 1932 r.),

b) należności i wpływy z tytułu czynności, związanych z przebudową ustroju rolnego,

c) nieruchomości ziemskie przejęte na cele reformy rolnej (art. 2)..

d) należności i wpływy z administracji nieruchomości (p. c.),

e) należności i wpływy z tytułu zbycia nieruchomości, (art. 2) przejętych na cele reformy rolnej.

f) oprocentowanie gotowizny Państowego Funduszu Ziemi.

g) dotacje Skarbu Państwa.

h) inne wpływy.

c. d. n.

NIECH ŻYJE WOJSKO POLSKIE
STRAŻ DEMOKRACJI

Zwycięska Armia Czerwona idzie wciąż naprzód

Moskwa, 19. 2. — W dniu dzisiejszym wojska Czerwonej Armii odparły ataki czołgów i piechoty nieprzyjaciela, usiłującego wydostać się za wszelką cenę z Królewca na zachód. Większe oddziały, bądź przebojem, bądź to pod osłoną usiłują posunąć się ku trzonom grup na półwyspie Sambia.

Na południe od Królewca w toku likwidacji przeciwnika, zajęto przy tym miasta Wangnich, Rosenwalden, Grünenberg i inne.

Na północ i południowy zachód od Grudziądza zajęto Neuenburg, Unterberg, Grosskaden, Esterbergen i inne.

W Grudziądzu przystąpiono do likwidacji otoczonego garnizonu niemieckiego.

Na zachód i południowy zachód od Wrocławia wojska Armii Czerwonej zajęły w toku walk Albertsdorf, Stein, Gregersdorf, Kleineweritz i inne. Jednocześnie zacieśnił się pierścień otaczający miasto Wrocław, przy tym zdobyto Treschen, Herzensofen i inne.

Na wschód od Komarna, na zachodnim brzegu rzeki Gran wojska radzieckie opuściły kilka punktów, na innych odcinkach tego frontu miała miejsce tylko działalność lokalna.

W dniu 18. 2. wojska Czerwonej Armii zniszczyły 118 czołgów niemieckich i strąciły 84 samoloty nieprzyjacielskie.

Front zachodni ożywia się

Moskwa, 19. 2. I. Armia Kanadyjska prowadzi w dalszym ciągu na północy akcje oczyszczania rejonu między Renem i Mozą. Wojska kanadyjskie przerwały linię umocnień w rejonie Goch i osiągnęły drogę Salear-Goch.

Oddziały szkockie walczą już na ruinach miasta.

W ciągu dziesięciu dni Niemcy stracili 15000 żołnierzy, z czego 8000 dostało się do niewoli.

W rejonie Esternach wojska sprzymierzonych umocniły się nad rzeką Prüme i górują nad całą płaszczyzną Prüme.

Oddziały III Armii amerykańskiej znajdują się obecnie o 11 km od Wissenburga, postępując naprzód na 40 kilometrowym froncie.

Wojska amerykańskie sforsowały już linie Blokhausen w linii Zygfryda i minęły ją.

Oddziały VII Armii amerykańskiej odparły w ciągu jednego dnia 2 ataki nieprzyjaciela i wzięły 1000 jeńców.

Pod Gdańskiem i Berlinem

Lublin 18. 2. 45. — Armia Czerwona znajduje się już 35 km. od Gdańska a 55 km. od Berlina. —

Oświęcimskie obozy śmierci

c. d. 2

2. Komory gazowe, krematoria

W sierpniu 1941 r. ofiarą gazowej komory padło 300 oficerów sowieckich, wziętych do niewoli. Od tej chwili zaczęła pracować bez przerwy pierwsza komora gazowa i krematorium. W 1942 roku Hitler zwiedził obóz w Oświęcimie. W czasie pobytu jego w obozie rozpoczęto budowę 3-ch nowych komor gazowych i 3-ch krematoriów, każde na 12 pieców. W 1943 r. firma elektryczna „A E G" wybudowała krematoria na 15 pieców. Każdy piec spalał naraz 5-6 trupów. W 1944 r. było już 54 pieców. Na spalenie partji trupów potrzebowano tylko 20 minut. Paląc we wszystkich piecach Niemcy mogli spalić naraz 800-900 trupów. Świadkowie zeznają, że w niektóre dni Niemcy palili 24 tysiące osób. Tak było w czerwcu 1944 roku., gdy Niemcy spalili w ciągu miesiąca przeszło 600 tysięcy żydów, przywiezionych z Węgier.

3. Jak odbywało się tracenie więźniów?

Od miasta Oświęcima prowadziła do komór gazowych i krematoriów, znajdujących się w obozie Birkenau, specjalna bocznica kolejowa, którą przywożono transporty więźniów. Następnie więźniów pędzono do baraku, gdzie kazano im się rozbierać celem udania się do łaźni. Na ścianach rzekomej łaźni znajdowały się napisy w 12-stu językach europejskich „Zakład dezynfekcyjny i łaźnia". Do baraku wjeżdżały dwumetrowe wózki na odzież, którą więźniowie musieli porządnie ułożyć na wózkach celem przewiezienia do rzekomej dezynfekcji. Następnie pędzono nagich więźniów do komory gazowej, oddalonej o 200 metrów od baraku. W komorze gazowej umieszczano naraz po 400 osób tak ciasno, że więźniowie stali jeden przy drugim. Następnie komora zamykała się i ze specjalnych kranów wydobywał się gaz „cylon". Cała procedura uśmiercania ludzi nie trwała więcej, niż 20 minut. Następnie komorę wentylowano, otwierały się drzwi i specjalny oddział, składający się z samych więźniów tak zwany „Sonderkommando" napełniał windy trupami i odwoził je windą do krematorium.

W każdym takim „Sonderkommando" było 400 więźniów. Pracowali oni przez jeden miesiąc, poczem uśmiercano ich w ten sam sposób. W krematorium nieustannie palono trupy. Proces spalania był bardzo prosty. Ustawiano stosy drzewa, poczem na nich kładziono trupy. Kładziono pięć warstw drzewa i pięć warstw trupów. Wszystko to oblewano naftą i zapalano.

c. d. n.

Obrońcom Gdańska nakazało Gestapo, aby sami postarali się o umundurowanie i żywność. Rozpoczęły się więc samowolne rekwizycje po chłopach kaszubskich, rabunki grabieże, na które zdezorganizowana władza hitlerowska patrzy przez palce.

Lublin 18. 2. 45. (R. B. I.) — w Poznaniu Armia Czerwona zdobyła lub zniszczyła 13 czołgów, 52 działa, 195 wozów mechanicznych, 45 lokomotyw, 184 wagonów.

Na froncie południowym spokój

Moskwa 19. 2. 45. — Na froncie południowym zanotowano w dniu wczorajszym jedynie działalność patroli.

W tych dniach ścigacze atakowały port Kartobok w Jugosławii.

1500 samolotów alianckich w akcji

Mokwa 19. 2. 45. — Silne formacje lotnicze bombowców i myśliwców alianckich w liczbie 1500 atakowały Osnabrück, Sügen Münitz.

Myśliwce atakowały transporty wojskowe i koncentracje wojsk nieprzyjaciela.

Samoloty startujące z baz włoskich atakowały już siódmy dzień z rzędu Wiedeń.

Birma w rękach aliantów

Waszyngton, 18. 2. 45. W Birmie nastąpiło lądowanie wojsk alianckich. Lądowanie to nastąpiło nieoczekiwanie, Japończycy zostali zaskoczeni.

Amerykańskie oddziały spadochroniarzy i artylerii wylądowały na wyspie Korregidor, leżącej w zatoce Manilskiej. Lądowaniom tym przyglądał się gen. Mac Arthur z półwyspu Batońskiego. Oświadczył on, że zajęcie całej wyspy Luzon jest już w tej chwili rzeczą zupełnie pewną. Stany Zjednoczone wysłały w tym tygodniu do walki przeciw Japonii 27 okrętów wojennych, każdy o pojemności 10 tys. ton.

Renegaci pod sąd

Sofia, 18. 2. 45. Przed sądem bułgarskim stanęli generałowie i oficerowie, którzy bezpośrednio przyczynili się do stracenia patriotów bułgarskich. Na pierszej sesji, sąd rozpatrywał sprawę 135 osób, między innymi sądzono gen. Łukasza, Pietrowa, Dymitrowa, Żymkowa i innych.

Niemieckie kredyty zablokowane

Berno, 18. 2. 45. Rząd Szwajcarski wydał zarządzenie, mocą którego zablokowano w Szwajcarii niemieckie kredyty.

Zarządzenie to godzi w niemieckich kapitalistów, którzy w ostatnich czasach czynili rozpaczliwe wysiłki, aby przenieść swoje kapitały do Szwajcarii.

Niemiecki minister finansów Fink, stwierdził, że sytuacja finansowa Rzeszy jest niepokojąca.

Depozyty francuskie odblokowane

Paryż, 18. 2. 45. Fakt odblokowania przez rząd kanadyjski depozytów francuskich, świadczy o stosunkach jakie zaistniały między obydwoma rządami.

Ucieczka hitlerowców do Szwajcarii

Jak podaje korespondent dziennika Daily Telegraph z Berna i Morning Post Niemcy, zajmujący wysokie stanowiska usiłowali przedrzeć się z Niemiec przez granicę Szwajcarską. Gestapowcy aresztowali na granicy 60 osób, starających się uciec do Szwajcarii.

Wśród aresztowanych znajduje się były dyrektor studium filmowego „Ufa" Dr Hugenberg oraz jeden z dyrektorów firmy Siemens Eberhardt.

Z KRAJU

Lublin 18. 2. 45 — Dnia 28 lutego br. odbędzie się w Lublinie Zjazd młodzieży wiejskiej „Wici".

SPRAWOZDANIE

W dniu 15 lutego b. r. odbyło się w lokalu Wydziału kultury i Sztuki przy ulicy Jagiellońskiej 26 zebranie literatów, plastyków, muzyków, aktorów i bibliotekarzy.

Celem zebrania było utworzenie Związku Zawodowego, w skład którego wchodziłyby działy: literacki, plastyki, muzyczny, teatralny i bibliotekarski.

Każda poszczególna sekcja wyłoniła z siebie po dwóch tymczasowych delegatów do Zarządu Związku dla przeprowadzenia organizacjj, oraz wyborów prawomocnego zarządu i kierowników poszczególnych sekcji.

Wydział Kultury i Sztuki, przyjmuje zgłoszenia codziennie w godzinach od 9—13.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

N-Ro „Hej Redacy" nie pójdzie, powtarza się.

Stochel Wł. Fragment pójdzie, tytuł zmieniony „Chleb" i „Wszędzie" do kosza.

Druk. R. Ladenberger, N. Sącz, Jagiellońska 21. Wydawca: Powiatowy Wydział Informacji i Propagandy w Nowym Sączu.